

EESTI METS

Nr. 9. September 1922. a.

Ikka esimene on

shokolad

shokolad

A.S.

«SILVA»

**Näitusel pawiljon
nr. 58.**

**Peakontor, ladud ja kauplus
TALLINN,**

Merepuiestee 17.

**Telefonid kontoris 9-29, 13-80,
kaupluses 18-09.**

Tartu jaoskond: Riia tän. 2, telef. 2-41.

Lubjawabrik Tamsalus, telef. Tapa 24.

Ommedo lauawabrik, Mustwee 18.

A.-S. „Forest“ Narwas (end. D. Zinowjew) telef. 97.

Telegrammide aadress:

TALLINN - SILVA.

TALLINN - FOREST.

Lähenevad pikad õhtutunnid, kus tarvidus
:: :: ärkab ajawiite ja lõbu järgi. :: ::

Juba warakult mõtelge selle peale!

Tutwunege ajakirja

„Romaan“

proowinumbriga, mis
igale „Eesti Mets'a“ lugejale
hinnata kätte saadetakse tema
— aadressi saamisel. —

Tehke seda weel täna!

Ajakirja „ROMAAN“ talitus asub: Tallinnas,
Niguliste tän. 16. Kõnetraat 12-53

Kirjastus „ARENG“
TALLINN.

Eesti metsaametnikud!

Edendage tarvitajate ja põlluharijate ühistegewust kui ainsamat abinõu, mis tagasi annab töötawatele rahwakihtidele nende töö tagajärjed.

Olge eesrinnas tarvitajate-ühisuste asutamisel, seal, kus neid weel ei ole.

Nõu ja juhatust ühisuste asutamises annab igal ajal

Eesti Tarvitajate Keskuhisus

Tallinn, Wiruwärawa puiestee 15.

EESTI METS

Metsa- ja jahiasjanduse kuukiri.

Tellimise hind:

1 aasta peale 300 marka, 1/2 aasta peale 150 marka, üksik number 25 mrk. Väljamaale aastas 400 mrk. Toimetuse ja talituse: Metsade Peavalitsuse juures, Tallinnas.

Kuulutuste hind:

1 lehek. 1500 marka, 1/2 lehek. 800 marka, 1/4 lehek. 450 mrk. Tekstis ja kaantel 100% kallim. Aadr. liht ja rahasaadetustele: Kuukiri „Eesti Mets“ Tallinnas.

Nr. 9.

September 1922.

2. aastakäik.

Metsaasjandus.

Endine ja praegune Eesti metsamajandus.

Metsakorralduse inspektor E. Schabak.

Praegu tehakse igalt poolt meie riigi metsavalitsusele etteheiteid: „Endised mõisnikud hoidsid metsa, praegu laastatakse teda aga halastamatalt!“

Maatame, kui palju selles etteheites tõtt leidub, selle juures koguni kõrwale jättes jõja ja revolutsiooni aegseid laastamisi, kus mingist metsamajandusest juttugi olla ei võinud.

Tõsi on ainult see, et endised mõisnikud tarvitasid vask- ja segametsas peamiselt n. n. valikraie ja ainult lehtmetsas paljasraie. Et meil kuusmetsa umbes

50%, männimetsa — 25% ja lehtmetsa — 25% on, siis leiame endises mõisaomanikkude aegses majanduses ainult umbes 25% paljasraie. Siin jätame jälle kõrwale need ilmatu suured laastamised, mis endise „metsakaitse komitee“ poolt kinnitatud n. n. „lihtsuudetud majanduse plaanide“ järele mõisnikkude rahakitskusest päästmiseks suurel määral toime pandi. Näituseks: Harjumaal, Kolgas — Steinbock; Alaveres — Palen; Järvamaal, Kärus — Renteln; Tartumaal, S.-Kambjas — Eivers jne.

Enne seda selgitan lühidalt, et valikraie süsteemi on kahte liiki: 1) Sünduslik valikraie, mida käsitletakse ainult neis

ürgmetfades, kus puuduvad täiesti kohalikud turud ja kaugele välisturule peasevad parvetamisega jõgesid ja merd mööda ainult kõige kallimad ja jämedamad okaspuu palgid. Kõik peenemad tarbe- ja küttepuud kasvavad, surevad ja kõdunewad foguni ilma tarvitamata koha peal. 2) Wabatahtlik walikraie, rahwarikas ja metsawaeses kohas, kus kohalik turg on peaturg ja wõtab kõiki metsamaterjaale wastu, mis temale pakutakse, kummi kõige peenema hao ja roisuni. Siin on mets nii kallis, et tasub kõik tema rawitsemise kulud ära ja wõimaldab metsaperemehele kõikide üffikute maharaintamate puude üle arwepidamist ning nende pikaajalist ettevalmistamist.

Et iga, sihtega piiratud ja tulpadega tähtitud, paljasraie langi peal leidub, peale wana metsa, ka üffikuid puud, mis weel raiumiseks küpsed ei ole, siis on ju pere-mehele ja tema metsale kasulikum enmast paljasraiest foguni lahti ütelda ja iga aasta ainult seda üffikute puude kaupa raiuda, mis oma küpsuse ehk teiste põhjuste (wigased, ärawarjatud jne.) pärast tingimata raiumist nõuawad. Sarnase raiemüüsi tagajärjel jääwad harwendatud raiekohtades kõige termemad, paremad, kest- määbulised puud nii kauaks juure peale, kummi nad oma terve, idanemiswõimsa seemnega terve maa-ala oma ümber on seemendanud ja uuele metsapõlwele alguse annud. Etis wõetakse ka wiimased emametsa esitajad ettewaatlikult maha, et nende all tärkanud järelkaswu mitte wigastada.

Nii loõtawad kõik korralikud, wabatahtlikud raiemüüsid, ka järguline raie (pime-, seemne- ja heleralestik) ja aegraie (Dauerwaldwirtschaft), mille juures wähemal ehk suuremal raiepiinnal perioodiliselt ehk iga aasta kõik üffikud raiumisele määratud puud tembeltatakse ja nummerdatakse.

Widagi selleaolisi ma aga oma müüdi juba warsti kolmeaastasel rändamisel Gesti metfades kuskil pool weel leidnud ei ole, wäljawõttes üffikud õnnelikud juhtumised mõnes Wirumaa Porkuni metsa kwartalis, kus järguline raie on korralikult läbiwõitud, olgugi et endine rüütlimõisate metsamajandus oli enamasti põhjendatud metsakorralduse kawade peale,

kus raiekohad ja aastane raienorm õige kõige raieringi, pinna suuruse ja massi järele harilikult 10 aasta peale ette kindlasmääratud olid.

Metsakorralduse kawade täitmise juures, nimelt okasmetfades, on enamasti lihtsalt jahti peetud kõige jämedamate ja kallimate palgipuude peale, kõiki peenemaid, ärawarjatuid ja loiu juurekaswuga puud juure peale jättes. Nii on siis puie arwu järele nagu õige mõõdukalt wälja wõetud, aga massi järele waadates -- wäga palju. Selle tagajärjel on siis nii moodi läbiraintud 100. aastases okasmetfas kestmine juure peale jäänud puutagawara ainult 30—35 kantsülda, harwa 40—50 k. f., kuna täis puieestik siin 60—70 k. sülda tiinu peale sifaldada wõiks.

Metsateadlastele ärewust sünnitab siin kõige pealt mitte tagawara wäiksus, waid nimelt ärawarjatud laisa juurekaswuga 100. aastaste puude juure peale jätmine, millede arw ja liitumus nii suur, et nende all uus järelkasw kuidagi enam ilmuda ei taha.

Sellest metfast on kõik rammu ära wõetud, ehk nagu wenelane ütleb: „сняты сливки“, ja müüid et anna ta ise täit juurekaswu ja ei lasse ka enda all uut elu tekkida, nagu „собаки на сене“ s. o. ise ei söö ja teisele ei anna. Sarnane nähtus on päris tüüpiline, niisamuti korraldamata Kolga metfas, kui ka meie kõige toredamas Tartumaa Kastre metfas. Wiimases leidsid 1921 a. metsaasjanduse kursused ainult suure maewaga proowitüüki wõtmiseks normaal metsajalga, milles kõik kuusemetsa foon koos ei seisnud ärawarjatud 7—10 tolli jämedustest 100.—120. aastastest puudest, mida Krafti järele III. ja IV. klassi peaks arwama.

Samuti on praegusele metsakorraldusele mitme metfajilema poolt etteheitelid tehtud, et 1920 ja 1921 a. majanduse kawades on „noored ja wäikese tagawaraga okaspuestikud“ pearaieks määratud. Tagawarad on seal küll nimetatud põhjusel wähesed, aga selle „noore“ metsa wanadus on 100—120 a., mis oma juurekaswu laiskuse pärast tingimata esimeses järjekorras peab likwideeritud saama.

Kõik mis siin ette toodud, ei paistnud harilikult kõrwaltsele pealtwaatajale sugugi

filma: „mets nagu mets; oli wähe ehk ei olnud sugugi paljast kohta, nagu nüüd.“ See mets illustas küll oma siluetiga meie horisonti ja kohises seal oma latwadega, kus praegu ainult kännustikud koha peal olemas.

Sarnane kõrvalwaatleja kodanik ärgu pangu aga kõige pealt kõiki sõjaaegseid kännustikke praeguse metsawalitajuse arwele ja teadku, et sarnaste läbirõwitunud kännustikkudele intensiivsemalt töötawa noorendikkude asetamine iga korraliku metsaperemehe pealisesanne on.

Mis puutub nüüd praeguse walitajuse poolt toime pandud paljasraietesse, mille juures walikraie on keelatud, iseäranis sarnasel wiisil, nagu ülewal pool kirjeldatud, siis annan järgmised seletused: Et iga paljasraie igas metsas kõige hädawõhtlikum katastroof on, mis igale metsa teadusele wastu läib (kallidest kultuuridest rääkimata), seda teab ju iga metsateadlane; kui aga siiski seda hädawõhtliku paljasraie praegu tarwitatakse, siis on selleks järgmised sündinud põhjused:

1) Wabatahtlik walikraie ja ka järguline raie on kõige intensiivsemad raiesüsteemid, mis nõuawad oma täitmiseks eriteadlaste, kelledest meil praegu suur püüdnus on.

2) Walikraie nõuab suurel pinnal laiali pillatud üksikute puude tembeldamist ja nummerdamist, milleks palju ametnikke tarwis läheb, kellede arwu suurendamist wastu aga meie riigi piiratud eelarwe waldleb.

3) Üksikute puude laupa laiali pillatud metsafasutamine raskendab ehk teeb peaaegu wõimataks igasuguse kontrolli kohalike metsaametnike tegemise üle, mis suurtes riigimetsades lubamata ja ainult üksikute endiste mõisate erametsades võimalik oli, kus omanik ise juures ja nägi, mis tema metsas tehti.

4) Üksikmetatud läbirõwitunud ja ärarajatunud wanade puestikkude likwideerimine ei ole walikraiega võimalik ja nõuab juba paljasraie tarwitamist.

Eriteadlaste puudusel piiratud koostöötö ja kontrolli lihtsustamise otsustarbel on meil praegu ainult paljasraie võimalik. Et aga tema aastane norm

kindla rateringi peale põhjendatud, tema raiewiis, sihitud ja langi laius ühes liitumise tähtajaga äramääratud peawad olema, on iseenesestki mõista. Kuid kõike seda on wähe niikaua kui seesama kodanik, kes praegu oma walitajust sajab, ise oma kartloomi raieestikkude peale ajab ja siin kõiki nooremetsa elu, olgu kunstlikult ehk loomulikult tärganud, halastamatalt ära häwitab.

Praegune riigimetsamajandus on oma aastafasutuse normi poolest palju kindlamalt piiratud, kui endine mõisliku majandus; metsade uuendamise küsimus on aga praegu weel lahendamata ja seisab lootusetu surnud punktis.

Selles seisab praegu kõige suurem hädawõht meile metsadele ja kui meie temast üle saame, siis võime ilma kahjuta paljasraie edasi tarwitada. Saab meil aga praeguste 100. metskonna asemel 300 olema, milles igasühes mitte rohkem kui 2—3000 tiinu, siis võime ka jälle walikraiega peale hakata, aga nüüdugi mitte sel näol, nagu seda teostati endistes riiklikmõisate metsades, waid kõike metsateaduse juhtnõrte järele.

Mõni sõna metsa kõrwalkasutuse kohta.

Metsa ei tule lugeda mitte ainult inimese reaalwajaduste walgustajaks, mitte ainult wahetus wäärtuseks, waid mets rahuldab ka meie esteetilisi tundeid ja see wõimane omadus wõib julgelt wõistelda esimestega. Metsa esteetilisel wäärtusel on sügaw mõju inimese hinge arenemise peale. On olemas kõrgemad wäärtused, mida raha üles ei kaalu.

Teatawa summa eest wõib omandada puestikku ja tüvedest lossi üles ehitada. Lossi saab raha eest, hingelist rahuldust ei ei too aga loss igatord weel mitte; kuid töötaja inimene, omal wabal ajal metsas wiibides, uuustab igapäised askeeldused, wäikluse, saab hingele ülemat tõttu, saawutab tundmuse, mida ammu polnud enam, mida ta ehk kunagi weel ei olnud tunnud, — otse hing leiab rahuldust. Üleüldse, metsa mitmekesisus mõjub rahutoowalt hingesse.

Edasi, terve inimkond oleks metsikun, toorem, kui puuduks kontrast, mis metsa, mägede, jõe ja orgude näol ühekülgisult lahendab; mitmekesine ümbrus aitab kaasa mõistete ja mõtte arenemisele.

Peale otsekoheste majanduslike tarvete võib loomulik mets ka muud kasu tuua. Oletame, et hea põllumaa on piiratud edasiliikuma liivamaaga, mis põllumaad ähvardab, on aga piiri peal mets, mis liiva edasitungimist takistab, siis on sellega põllumaa hädaohust päästetud.

Kogu metsa pealiskaudselt vaadates, paistab ta enam-vähem ühetaoline olevat, kuid süvenedes vaatlusesse, leiame palju erinevaid mitmekesidusi. Iseenesestki mõista on orienteerumine sarnases mitmekülgisuses raske, isegi vilunud inimesele. Et toimetada metsa nurimise tööd sarnases sibil, nagu nõuab seda metsakorraldus, on tarvis seda kirjut pilti kombineerida mingisugusteks tingimisi mõetud ühsusteks, nii, et iga ühsus iseenesest oma kogu koosseisuga oleks silmapaistvalt eraldatud igast teisest. Sarnast jaotusviisi nimetatakse tüüpiks. Krusaadaw, et wilumata silm leiab neid tüüpe, metsakorralduse seisukohast asja hinnates, liig palju, kuid peab hoiduma sarnasest weetluselt. Siin peab ka käsitama neid koholisi majanduslisi nõudeid, mis kabele puu liigile siduwaiks wahelülitiks ühte tüüpi määramisel võivad olla.

Mets oma taimestikku, loomastiku, ehitus- ning põletismaterjaali näol on üheks suuremaks taasteguriks praegusel majanduslikel arenemisjärkul ja etendab tähtist osa eluliste vajaduste waigistamisel. Sellepärast peame metsa vastu diete tähelepanelikud olema ja igatpidi tema nõuetele vastu tulema: teda üleliigse ja asjata häwinemise eest hoidma, teda paljundama ja võimalust mõõda kõrvaldama pahesid, mis metsa normaal arenemist takistawad.

Mets on looduswara ja üldiseks tarwitamiseks kõigile. Kui inimkonna sotsiaalne olukord alles weel arenemisastmel seisib, ei olnud metsa kohta omandusõiguse mõistet olemas, teda tarwitas igatiis wabalt oma nõuete kohaselt nagu praegu seda õhuga võib talitada. Siljutigi võis weel Siberis ja Lõuna-Ameerikas, kus suured metsad, rahwa arm ja kultuur wäike, metsaga igakülgiselt oma soowi järele tali-

tada, sest polnud mõistet, mida nüüd metsa kuritarwituse nime all tuntakse. Kuid sotsiaalne elu on oma arenemisjärkul ülesseadnud nõuded, misõigused normaal elu reguleerimisel õigustiseks korrats ehk seaduseks on muutunud. See on ka metsa, kui üldis looduswara kasutamise kohta maksew. Iga rahwas paneb oma keelaparaadi kaudu seadused metsa kohta maksma, misõigused tingitud on elutingimistest, rahwa kultuurist ja individuaal kalduwustest. Praegune sotsiaalne elu nõuab, et ühiku isiku õigused üldis looduswara peale piiratud oleks ja see on ka metsa kohta nõnda.

Kui peatada metsa kõrwalkasutuste juures, nagu marjade korjamine, jahlipidamine jne., siis on keeluseadus ühest küljest toonud juurt kasu: noore istanduse tallawad tingimata marjulised, mille tõttu mõnigi hea % taimedest häwneb, takistamata jahipidamine häwitab meie haruldased metsloomad wiimiseni. Kuid igatahes loob iga keeluseadus ka uue kuritarwituse mõiste ja fakti kohta peal, kus ta maksew. Kus rohkem seadusi, seal on ka alati suurem õlnud kuritarwituste arm. Wastupidi, mõnes Ameerika wälises osariigis, isegi metsinimeste juures, kus pole kirjutatud seadusi, ei luskata keegi uft, waid õnnikese omanik paneb puuhalu usse juure märkiks, et omanik kodust wäljas on. Ta tuleb kodu kindlas usus, et tema ülejäanud sissalike ja konnade portõion wargadest punitumata on. Kultuura maades kuuleme aga palju sagedamini wargustest. Seadus on abinõu arahoidmiseks, kuid ta ei aita lõpuliikult. Tuleb kirjutada meie inimeste arwele hoolimatust, mis näit. marjade korjamise juures istanduste peal awalikutis tuleb, sest wähe on inimesi, kes teadlikult toimetawad, kuna suurem jagu nagu kiuste taimte puruks tallab. See on kodaniku iseteadwuse puudumine.

Jahipidamise kohta metsades on keeluseadus maksew, kuid sellest on nagu kawa-lusega ümber mindud. Ühikese aja jooksul on end organiseerinud grupeb, kes metsloomade häwituse tööd järjekindla korwalkusega mõnes kohas läbi wiitwad. Jahi rühme ja kiiti salke on meie metsa kogu kohta külluses, see on ennast psegeldanud

isegi ajakirjanduses karikatuuri näol. Isegi sellekohane kuukiri on meil olemas — „Gesti Mitt“, mille olemas-olu siiski kiita tuleb, arveste võttes üleüldse meie ajakirjade nappust.

Uloomade suurt hävitamist ei soovi wist küll ükski looduse sõber ja sellega siis nende wasturwätted seletatawad. Et ole statistilisi andmeid olemas, kui palju metsloomi iga aasta häwitatakse, kuid siiski on teada kohte, kus see hävitamine paari wiimase aasta jooksul suuremas määras, kui luuagi enne, on sündinud.

Mõnel pool on wiisiks metsa alt pudemeid korjata, see võib küll sündida, kuid mõned metsateadlased lubawad seda ainult teatava piirini. Metsa puud ja lehed sisaldawad eneses palju park-happeid, kunni 50%. Oskad sisaldawad tõrwa ollusi. Orgaaniliste olluste furnud lademed metsapudemete näol lagunewad aeroob tingimistes, waba hapniku juurepeasemisel seenelise protsessi kaudu, sest jarnases hapus keskkonnas bakteriad elutseda ei suuda. (Hapete sisaldusega on ka seletataw, miks metsa puude juures bakteriate haigused nähtawale ei tule, waid ainult seenelised). Pudemete lagunemisel tekkivad kaasproduktid wäga keeruliste hapete näol, saawad loodud tingimised, misjagused maagihis anaeroob-bakteriaal protsessi edendawad ja üleüldises kokkumõttes mulda taimitoitwa sooladega rikastawad. Metsa pudemete lagunemise protsessi mõjub suuresti nullta tekkimise (leetmulla) peale.

Metsa kõrwaltsfutamise motiivid ja jee, millest selle juures wälja minnakse, ei olegi igakord nii lihtsad, nagu näitab ja arwustus ühe kui teise kõrwaltsfutuse kohta, mis lubatud ja mis mitte, ei tohi asjatundmatult sündida, waid kõigiti jääb see puht eriteadlaste hinnata.

H. H.

Abinõu metsaseemnete kuiwatamiseks.

E. Schabak.

Nagu teada, on puuseemnetes niipalju niiskust, et selle tõttu seemned hallitawad, mädanema hakkawad ja oma ibanemise wõime kaotawad aja jooksul, mis seemnete korjamise ja nende mahakülmise wahel määra läheb. Et seda

mitte ei sünniks, saawad seemned kuiwatatud. Ka ei saa meie olaspuu seemneid niisketeft läbideft kätte, ilma et neid kuiwataksime, mille tõttu läbide soomused üksteisest lahkuwad ja wabanevad seemned nende wahelt wälja kukkuwad.

Senini tarwitati läbide ja seemnete kuiwatamiseks ainult soojust, ja õige suurt soojust, mis juures selle järele tuli waadata, et kuiwatamise temperatuur mitte üle 35° K. ei tõuseks. See ei olnud aga nähtawasti mitte nii terge täida, sest ka kõige paremate seemnete ibanemise % ei tõusnud üle 90.; harilikult kõikus see 80 ümber, langes aga tihti ka kunni 70, isegi kunni 60 ja 50%. Mõni kord olid aga seemned täiesti ärakõrmetatud ja neid tuli, kui kõlbmatuid, koguni wälja heita.

Kes metsaperemeestest raha ajal wäljamaalt seemneid tellis, see teab wäga hästi, kui madal nende ibanemise protsent oli, isearanis Austriaft saadud männi seemnetel, ja selle juures oli ainult ärakõrmetamine süüdi. Et seda weel kergemalt juhtub siis, kui läbib kuiwatatakse tobus ilma tehniliste abinõudeta, lihtsalt ahju peal, on isenesest arusaadam.

Kuid kõige selle hädaohu kõrwaldamiseks on jarnane lihtne abinõu olemas, et üsna imestama peab, kuidas ta metsameestele, niisama ka põllumeestele, enne pähe ei ole tulnud.

See lihtne abinõu on — kuiw õht.

Igas keemia laboratooriumis tarwitatakse teda jarnaste olluste kuiwatamiseks, mis suuremat soojust kardawad ja tema mõjul ennast keemiliselt muudawad.

Niipalju kui teada, on seda abinõud metsaasjanduses kõige esmalt praktiliselt tarwitanud Peeterburi metsainstituudi õpetatud metsateadlane Misjurewitsh, kes kõit oma eluaja Minski kub. riigimetsas teenis, hakates 1885 a. kunni 1918 aastani ja seal oma elu enamlaste ajal metsarewidendina lõpetas.

Misjurewitsh wõttis oma leiduse peale patendi, pakkus teda end. Weneriigi walitjusele 65.000 rubla eest müüa, aga tagajärjeta. Endine Satsa walitjus pakkus temale 45.000 rubla, siis tuli aga maailma sõda wahela ja asi jäi soiku.

Üksikult müüs Misjurewitsh oma kuiwatamise siesejeadid paari aasta jooksul enne sõda 700 rbl., mis wastaks meie praeguse kurji järele umbes 100.000 mkr.

Rahjuts ei ole ma isiklikult Misjurewitshi aparati näinud, kuid autori seletuse järele on ta järgmiselt teostatud: Hermeetiliselt kinnises kuiwatusruumis on needjamad läbidega täidetud

feerlewad trummlid paigutatud, nagu harilikus seemnekuivatistes. Selle ruumi soojus vastab elutoa temperatuurile ja tarvitatakse ainult ventileerimiselt, mitte kuivatamiseks.

Läbi kuivatusruumi seina, põrmanda ligidalt, läib 5—6 tolli jämedune toru, mis kloor-kaltsiumi tüükistega nii kõhedalt on täidetud, et need õhu läbitäimist ei talista. Selle esimese seina vastu, teise seina pealmsel äärel, lae ligidalt, on teine toru, mis kuivatistest otsekohe korstnasse viib. Esimesest torust woolab kloor-kaltsiumiga kuivatatud õht kuivatuse ruumi, mõtab seal ja trummlidesse paigutatud käbidest niiskuse kaasa ja viib teise toru läbi korstnasse.

Sarnase vahetpidamata ventilaatsiooni tõttu (kuivatusruumi temperatuur hoitakse ettevaatliku kütmise abil ühe kõrgusel) saavad trummlide sisaldused juba 6 tunni jooksul (endise 24 tunni asemel) niimõrd kuivaks, et kõik seemned, tunni viimase ni, käbidest välja lukturavad. Kõik see operatsioon nõuab neli korda vähem aega kui enne, samuti ka pool vähem küttematerjaali.

Pea lastu seisab siin aga selles, et seemned ei kaota oma eluvõimet ja nende idanemise protsent on seesama, mis enne kuivatamist.

Kellel on suuremate külvipindadega tegemist olnud, saab kohe aru selle paremuse tähtsuse suurusest. Kui soojusega kuivatatud seemnetega ette tuli, et kultuurpinnal tehtud tööd, käbide korjamine ja kuivatamine jne. asjataks jäid, siis ei ahmarda kuivatatud õhuga valmistatud seemned kunagi sarnase energia ja aja raiskamisega.

909 a. juhusin Minski kub., Baranowitschi jaama lähedal, paarikümne tiinu suurust kultuuri nägema, mis lanarpiku tüübi III. boniteedi liimase pinnale Wisšurewitschi seemnete ja külitud. Resultaat oli tõesti imestamise väärt: 1. aastase kultuuri lehtmise kõrgus oli 12", läbimõõt umbes 1"; ühe jooksiva sülla peal seisis vaos umbes 50 puukest; ribad wahel surnud maakate.

1912. aastal ostsin ma Wisšurewitschi käest 1 puuda männi seemneid 45 rubla eest ja saasin Minskist Tartu oma wennale, kes neid Wastse-Kuuste wallas oma Kontsi talus, Ahja jõe ääres kuiwa põdrasambla tüübi IV. boniteedi maa peale külis, ilma lusitata hartadraga tõmmatud wagudesse, millede wahel 1½ arš., umbes 5—6 naela tiinu peale.

Vindude eest kaitsemiseks said seemned enne punase wärmiga (Suurif) üle wärmitud.

Braegu on 10. aastase männiku kõrgus 7—10 jalga; ribadest seisawad puukest nii tihedalt, et nende all endine põdrasammal täiesti kadunud

ja asemel surnud kate kuivanud oklastest tekkunud on. See tähendab, et kõik külitud seemned ülestulnud on ja edasi jääb ainult seba ilusat ja eluvõimsat puestikku mõistlikult ravitsebada.

Sellepärast soowitan tungiwalt ametiwendadele: „Arge kõrwetage puuseemet, waid mõtke nende niiskus kuivatatud õhuga ära.“ Kõik see tegevus on ju nii lihtne, et ta suuri raskest ei sünnita.

Mis puutub aga Wisšurewitschi poolt tema leiduse peale mõetud patendisse, siis, arwan ma, ei wõi ta siit poolt mingisuguseid takistusi tulla. Kloor-kaltsiumi tarvitamine on ju, nagu seba juba tähendasin, wana, ammugi tuntud ja keemia laboratooriumis tarwitusele mõetud abinõu. Tema ülewõimimine laboratooriumist laiemasse praktikasse ja isearanis seemnete kuivatamiseks tarvitamine jääb ju igale metsa- ja põllumehel wabaks, tema isikliku maitse asjaks.

Metskondade kirjelduse kawa.

Termitates „Cesti Metsas“ nr. 7 j. a. ilmud h-ra N. Michellis'e ettepanekut „metskondade kirjelduse“ kohta ja soowides, et see kirjeldus oleks võimalikult täielik, panen omalt poolt selleks järgmise kawa ette:

1. Majandusliked andmed.

1). Metskonna nimetus, asupail (maakond, wald, mõisa), üldine suurus tiinudes ja tema jaotus: metsa, tarbe- ja kõlbmatamaa kategooriasse. Metskonna läbimõõt werstades suu-rem ja vähem.

2). Metsandikkude ja mõisate nimetus ja arv; turutingimised järkude laupa.

Wärkus: I järk, kus võimalik täielik metsaandmine ja ravitsemine; II järk, kust turule peawad ainult pealajutuse materjalid; III järk, kust turule peawad ainult jämedamad tarbe ja küttepuud piiratud arvul.

Planeeritud ja planeerimata mõisate nimetus ja arv.

3). Metsamaa koosseis: olasmetsa . . . tiinu; lehtmetsa . . . tiinu. Enamus puuseltside nimetus, märkusega juurdesegu kohta ja kas nende seas on tamm, pärn, waher, jalatas, kinnapuu, jugapuu jne.

4). Eelnimetatud metsandikkude ja mõisate jaotus, millel on olemas a—1920—21 a. metsatõrralduse ja b—endiste omanikke ehk teiste plaanid; c—ei ole mingisuguseid plaane.

5). albine aasta peafasutuse langi suurus: . . . t. okasmetsa; . . . t. lehtmetsa. Kohalikud isefaraldufed langi tükkide juurufe kohta (minimum, maksimum); müügi wiisid (enampankumine, ilma enampankumifeta + %; üfikute puude kaupa, riigi kullul ülestöötatult jne.). Kohalikud metsatööstufed, tarwitajad, parwitsemife jöed, kanaalid, raudteed, metsateed ja nende seisukord. Särgulife raiesüsteemi sifeseadmife wöimalus; kohaliku rahwa hulk ja nõudmifed haomajandufe kohta.

6). Wahetafutufe ja metsarawitsemife tingimifed: puhastamine, harwendamine, läbiraumine; a — alaliste metsatööstifetega, b — kohaliku rahwa abil. Puukoore nõudmifed, kändude kaalumine, waiu ja tõrwa ajamine.

7). Metfauuendamifine: a — loomulik: raiemifis, langilaius ja liitmife wiis, seemnepuude jätmifine, maatatte tõrwa(damifine) b — kunstlik: kullw wagudesse; platfifefte kaupa jne.; istutamifine; taimede wanadus; taimelaid ja puufool; müügitaimeaiad; kohalikfude peapuufeltsifide nimefus, mille enamufst tuleks toetada; wöeramaa puufeltsifide nimefus, mille juurdesegu kultuuri pinnal soowitaw ja wöimalik.

8). Kõrwalkafutufed, nagu karjatamine, mefipuuadade sifeseadmifine, jahipidamine, maaala tarwitamine: kivi, kuuus, liiw, sawi, turwas, soosammal jne., heinaniitmifine.

9). Metfjade ja soode kraawitamine, wana kraawide pikkus werstades, mis puhastamifst nõuawad; nende kraawide wajasus.

10). Lühife ülewaade endife (enne 1918 a.) majandufe üle: otjekohese metfakafutufe wiis ja suurus — a). pea — b). wahje — c). kõrwal — d). sõjaaegsed kafutufed;

11). Praegufe majandufe wiisif soowitaa ad muudatufed tulewikus.

II. Metfawalitsemife andmed.

1). Metfkonna kantselei ja tema ametnikfude arw, nimeb, haridufe aste ja palgab; kui palju on aasta jooksul a — sifsetulnud ja wäljaläinud kirjawahetufst; b — metfa raiepiletid; c — kõrwalkafutufe piletid; d — asfigneerimifst (jooksma arwe ifchetle).

Materjaalide aruannete raamatute arw ja passus (täisfirutatud lehtede arw); rahalifste aruannete raamatute arw ja passus (täisfirutatud lehtede arw). Aasta: a — sifsetulekute suurus, kwiitungite ja lepingute arw; b — wäljaminekute suurus, dokumetide arw; omawolikife metfaraumife protokollide arw ja kahju. Metfahindamife aruanded, langi ja müügitiikfide arw. Lähem post, telegraaf, telefon; kirjawahetufe tingimufed.

2). Metfkonna walitfufe ja walwemetnikub:

a). metfajülema ja abi nimeb, haridus, palgab ja palgamaad;

b). metfnikfude ja metfawahitide arw, palgab ja palgamaad; nende ringfondade ja wahitfondade suurus.

c). ametnikfude riigi ja eratorterid; metfajülema ja abide afupait, tubade arw, aastane üür; mitu metfnikku ja metfawahiti elawad riigitorteris ja mitu eratorteris (aastane üür).

III. Kohalikke ametnikke ifskituf elutingimifed.

1). Glutorterite head ja halvad küljed.

2). Arstimife tingimifed: arfsti, apteegi, haigemaja afupait ja kaugus.

3). Laste koolitamine: kohalikud koolid, afupait, kaugus.

4). Toiduainete faamine: kohalikud turud, kaugus, hinnad.

5). Sõidu ja tööhobuste, kariloomade ja kodulindude pidamine: aasta kulu ühe hobufe, lehma, sea, lamba peale; heinte ja kaerte hind.

6). Wiljapuu ja aiawilja aed, suurus, maapind, puude ja pöösaste arw, sort ja headus.

7). Seltskondliffe löbustufe wöimalufed teenistufest wabal ajal: lähem linn, alew, raudtee jaam, laewa sadam, feltfimajade nimeb ja kaugus. Kohalikud haridufe, muufika, teatri, spordi, jahif ja kalapüügi feltfid, raamatukogud jne. Kohaliku ümbrufe loobus.

Metfkonndade kirjeldufe pealk iga autor „Eesti Metfa“ toimetufele faatma. Seal tuleks neid ühte raamatusse koguda, umbes 8000 effemplaaris trükkida ja walmistamife kulude hinna eest müügile lasta.

E. Schabaf.

Jahiasjandus.

Weel mõni sõna salaküttimisest.

„Eesti Kütt“ juunifüu numbris tuuakse metsaülema P. Hermann'i kiri „Eesti Mets“a toimetusele*), milles küti-salkadesse sattunud salaküttisid mõne sõnaga puudutati.

Selle kirja puhul sõna võttes sattub „Eesti Kütt“ ärevusse, mõne küti-salga nõrga külje puudutamise pärast. Ta ei vaidle küll sisuliselt toobud andmete vastu ja lepib, et väärnähtusi oli ja on; soovib ta vastavale küti-salgale asjalikult edaspidi liikmete vastuvõtmise juures tähelepanelikum olla, kuid „Eesti Kütt“ huvi- tab veel ühe teine külg: P. Hermann teadnud, et omal ajal ühes küti-salgas 90% salaküttisid olnud ja pealegi tabatud alles hiljuti tema metsonnas küti-salga liige rõõvküttimiselt ja — „selle hirmuäratava seisutorra juures“, hüüab „Eesti Kütt“, „kuulake!“ — metsaametnikud vaiksund, uinud aga küll, mis sündis. Ka ettegi „Jälgida“ metsaülem Hermann küti-salkade tegemist ainult „kõrwalt“ ja kaastöötamine olla lubanud ainult tingimusi (? W. W.).

Mit üks, sell s et poolametlikult kaitseleidu algatusel ellu tutsunud küti-salkadesse kohati omal ajal jalgitud jattunud, on — süüdi metsaametnikud!

Et sarnane kaubne väide äreva ettekujutuse sünnitus on, saab loodetavasti „E. st.“ isegi aru ja peatama selle juures ei maisa jääda. Riisamuti peaks ka täiesti arusaadav olema, et metsaülemal Hermann'il emakitse lastjaga teist kaastöötamise võimalust ei olnud, kui „kõrwalt jälgida“ ja teda kuriteo pealt tabada, sellega näidates, et ta mitte jutumärkides, nagu „Eesti Küttis“ toobud, vaid tõsine jahilaitisja on ja pilge siin kohane pole.

Paljude sellestisulisest kirjade hulgast töi „E. M.“ ainult ühe, et tähelepanu äratada, ilma et autori

terava toonile kaasa oleks tundud, sest loota on, et mõned küti-salgad, kellede liigete hulgas weel kahtlast elementi leidub, ajajooksul kas ise eht teistjuhatusel survel sellest wabanewad ja need salgad edaspidi metsaametnikudele niisama abiks jäävad olema metsloomade ja lindude kaitsemises ja salaküttimise vastu võitlemises, nagu üksikud küti-salgad algusest peale ja paljud praegugi on. Ka on metsaametsaametnikud sarnastele salkadele nõu ja jõuga igatpidi abiks.

Kuid mis võib metsaülem teha, näitufets, seal, kus küti-salga eestseisuse liige*), kes jahiseaduse rikkumise pärast kohtu poolt karistatud sai, waatamata eestseisusele saadetus sellekohase teadaande peale, valimistel enamuse poolt eestseisusesse edasi walitakse ja teine sarnane jahikontrollöörits!

Sarnasel juhtumisel ei ole metsaülemal muud teha, kui „kõrwalt jälgida“ ja — korduwal juhtumisel jällegi tabada.

Ei ole metsaametnikud kunagi käed rüppes, nagu „Eesti Kütt“ arwab, waguft pealt waatanud, waid rõhuv enamuse on walfelt ja kätata wõidelnud salaküttimisega ja jahiloomi kaitse- nend, siis kui alles „korraldati“ ning kuult- ja jahipusti paugud metsas korraldult lõlasiid. See kaitse tekitab alatafa senini ja on tagajärgi annud, olguigi et nii mõnigi metsawaht seal juures oma terwise on pidanud kaotama.

Küti-salkade tähtsusest aru saades ja nende oja tulewikus ettenähes, niüüd kus esialgne organiseerimise töö tehtud, oleks aeg termenemise kiirustamisest kaasa aidata seal, kus seda weel tehtud ei ole.

Salaküttidele ja turu jaoks tapjatele ei tohiks üheski küti-salgas, kus eesmärgiks on sport ja jahiloomade kaitse, aset leiduda. **W. W.**

*) Wanta „Eesti Mets“ nr. 5 — 1922 a.

*) Nimed, adressid ja asjasse puutuvad dokumendid wõin soowi korral „E. M.“ toimetusele saata. (W. W.)

Meie metsa jahiloomad ja linnud.

W. Walner.

(Äärg*.)

3.

Jahi rändlindude nimestit oleks õige pilt. Ülelendavate lindude juures pikemalt peatama ei jää lootes, et „Gesti Mets“ nende kohta edaspidi sõna võtab.

Rohkem tähelepanemise väärt rändlindudest, kui metsa jahilind, on metsnepp, kurviits ehk korbits (Scolopax rusticola), selle kavadine mängulend jahimeestele nii hästi tuttav on. Lend algab kohe linnu sügise ilmumisega ja kestab isabel veel juuni kuus. Öhtune lend on homimikusest parem; iseäranis hea on lend wagusatel öhtudel, peale sooja vihma, kuna ka peenike, soe vihm lendu ei takista, küll aga külmad ja tuuled.

Kurviits lendab üleüldse hästi, ka puude ja põõsaste vahel, võib keerulid teha, lendu kiirendada ja sealhambas kiirust vähendada. Ta armastab asufohad on madalad, noored lehtmetsad ja nende raestikud. Emalind muneb 4, harvem 3 muna, milledest 18. audumise päeval pojad välja tulevad, kes kohe, kui ära on kuivanud, pesast lahkuvad. 4-5 nädala pärast lendavad juba ja lahkuvad wanematest.

Kralend algab septembris ja vältab oktoobri esimese pooleni. Iga aasta tapetakse neid väga palju sügisise ülelennu ajal Oduna-Euroopas ära.

Taewasokk, tikutaja ehk mõhitaja (Gallinago gallinago, Gallinago coelestis) on oma nimeb nähtavasti kevadese mängulennu ja häälitsemise järele saanud. Tikutajat sügisel linnukoera alt lasta on kena sport ja nõuab wilunud lastjat. Lastmist ei tee raskelt mitte ükski wale lend, waid ka peale lendudusmiist tehtud keert. Tikutaja liha on üks parematest ja loetakse maiusroaks.

Dopelnepp (Gallinago major) ajub rohkem lagedamatel ja kuivematel kohtadel kui tikutaja. Nimetanise väärt on dopelneppide kevadine mäng, milleks isab päikese tõusu ajal ja õhtuti peale looja minnetut koguvad endid wähe kõrgemate ja kuivemate kohtade peale, kus nad teatavas järjekorras ja paarides loomilisi liigutusi tehes häälitsevad, nii et mängu päris lust on waadata.

Kõige wähem neppidest on mudanepp ehk mudakurviits (Gallinago gallinula).

Poorwitaja ehk suurnepp Numenius

arquatus) armastab rohkem liivaseid, mitte weemaesid kohti.

Piivitaja (Wanellus cappela) peale peetakse jahti wähe, kuid tema munad loetakse maiusroaks.

Rääk (Crex crex) ilmub meile kaunis hilja oma kisaga suwedõhust idylli täiendama. Iga jahimees teab, kui wastumeelselt rääk lendu tõuseb ja kui raskelt lendab, nii et aina imestama peab, kuidas ta talwets Põhja-Aafrikasse rändab. Rändawat ta õfseti, suurem osa maad jala jooksles.

Metsuwidest tuleb rohkemal arvul ette meigas ehk kähklane (Columba palumbus). Pesitab metsa saludes kõrgemate puude peal, kuhu ta omale okstest pesa ehitab. Otsapuude feemmete walminemise järele tarwitab ta peaaesjalitult neid toiduks.

Teistest tuwidest tuleb ette veel meelakas (Columba oenas), kes puhkab õfseti ja pesitab puudõnsustes. Rohkem harulbasena on nähtud turletuwi (Turtur communis).

Õpüks mõiks veel nimetada halli rästast (Turdus pilaris), keda sügisel pihlatatelt lastakse ja sel ajal maiusroaks loetakse.

Metsa järwebes, jägedes ja kraawides ette tulewate partide ja Gaapsalu, Maatjalu ja teiste mere lahede umbruses ja saarekestel pesitsewate hanede kohta loodame edaspidi, ihes teiste wafilindudega, sõna wõtta. Ööpp.

Jahimehed, looduse sõbrad ja metsa-ametnikud!

Toimetus kutsub Teid „Gesti Mets'a“ oma taastõõga toetama. Stõit algupäraseb kassikirjad, umberpanekud, wäljawõtted kirjandusest, algallikaid äranäidates, jahipidamise, metsloomade ja lindude, jahiseaduse, looma- ja linnutaitse, lindude ja loomade elu, jahilasteriistade ja nende tarwitamise, meil leiduwate harulduste ja tähelepanemiseväärt jahijuhumise üle palume „Gesti Mets'a“ toimetusele saata (Tallinna, Metsabe Peawalitsuses).

Metsa- ja jahimehed, kellel kirjakeel raskusi sünnitab, saatku sarnasel kujul, nagu keegi kirjutada oskab. Niisugused teated tarwitab toimetus parandatult ja ainetena.

Ka annab toimetus võimaluse järele hea meelega ruumi „Gesti Mets'as“ neile jahijeltidele, kellel oma häälekandja puudub.

*) Waata „Gesti Mets“ Nr. Nr. 3 ja 4 — 1922. a.

Mitmesugust.

Metsade Peawalitsusele alluvad metskonnad ja nende aadressid.

Harju maakond.

Maakonna metsaülem: A. Undritz,
Tallinnas, S. Noofikraanti t. 12. — Telef. 11—22.

Metskonnad:

- Wääna** metsk., üle Wääna, telef. üle Keila —
Metsaülem: P. Raubsepp.
Saku metsk., üle Saku, telef. 7—28 — Metsa-
ülem: A. Hendrikson.
Viimsi metsk., üle Tallinna, telef. 7—70. —
Metsaülem: E. Kert.
Nummu metsk., üle Naasiku, telef. Naasiku. —
Metsaülem: A. Lepimann.
Unija metsk., Lillimõis, üle Kehra telef. üle
Naasiku. — Metsaülem: D. Muring.
Kolga metsk., üle Kolga. — Metsaülem:
Chr. Alberg.
Wihterpalu metsk., üle Wafalemma, telef. üle
Keila — Metsaülem: Wold. Jakobson.
Kloostri metskond, üle Wafalemma, — Metsa-
ülem: Art. Tish.
Sutlema metsk., üle Kohila, telef. Kohila
19. — Metsaülem: S. Martinson.
Purila metsk., Härküla mõis, üle Sagubi, tel.
üle Suuru. — Metsaülem: M. Gebbaum.
Pitawere metsk., üle Naasiku, telef. üle Naasiku
— Metsaülem: M. Murd.
Kooküla metsk., üle Kehra, telef. üle Naasiku.
— Metsaülem: Ed. Tarikas.
Keawa metsk., üle Keawa, telef. üle Kapla
21, 2-b. — Metsaülem: F. Tomson.
Triigi metsk., üle Kose, tel. üle Naasiku,
Kose, — Metsaülem: R. Lipp.
Kuusiku metsk., üle Kapla. — Metsaülem:
Joh. Simastel.

Wiru maakond.

Maakonna metsaülem: Rud. Kruse,
Kakwerez, Peterburi t. 38, telef. 108.

Metskonnad:

- Waiwara** metsk., Türsamäe mõis, üle Sillamäe. —
Metsaülem: Alef. Tiits.
Jõhwi metskond, Abise mõis, üle Jõhwi. —
Metsaülem: W. Laidoner.
Püssi metskond, Maibla mõis, üle Püssi. —
Metsaülem: Fr. Brehde.

- Vada** metskond, Malla mõisas, üle Kuuda. —
Metsaülem: J. Parit.
Sagabi metskond, Sagabi mõisas, üle Kakwerez. —
Metsaülem: J. Umberg.
Kakwerez metskond, Piira mõisas, üle Kakwerez,
telef. 31-a. — Metsaülem: D. Luiga. Abi-
metsaülem: Viinat, — telef. Kabala keskj. 2-a.
Undla metskond, Imastu mõisas, üle Tapa,
telef. Tapa 18. — Metsaülem: S. Neise.
Porkuni metskond, Nurga mõisas, üle Tam-
salu, tel. W.-Maarja 17. — Metsaülem: A.
Tõltssepp.
Rakke metskond, Tammitu mõisas, üle Rakke,
tel. Rakke 18. — Metsaülem: K. Pichen.
Koela metskond, üle W.-Jakobi, telef. W.-Ja-
kobi 4. — Metsaülem: K. Ahrens.
Jisaku metskond, üle Jisaku. — Metsaülem:
E. Wortampff-Laue.
Pagari metskond, Pungerja mõisas, üle
Jisaku. — Metsaülem: A. Steinberg.
Narwa metskond, Narwa, Sepa tän. 17, telef.
130. — Metsaülem: A. Michellis.
Paaswerez metskond, üle Simuna, telef. Rakke
2-a. — Metsaülem: L. Ohet.
Loobu metskond, üle Kadrina, telef. Kakwerez
134. — Metsaülem: W. Saks.

Järwa maakond.

Maakonna metsaülem: Hans Taube.
Paides, Kükli tän. 26, telef. 48.

Metskonnad:

- Jäneda** metskond, Uuewesi, üle Negwiidu,
telef. Negwiidu 4. — Metsaülem: G. Win-
terfeld.
Nawa metskond, üle Ambla, telef. Järwa-
Jaani 5. — Metsaülem: S. Schüz.
Koeru metskond, Warrangul, üle Rakke. —
Metsaülem: L. Stegmann.
Purbi metskond, Purbi mõisas, üle Paide. —
Metsaülem: J. Pape.
Türi metskond, üle Türi-Mõisu. — Metsaülem:
P. Grojs.
Käru metskond, Käru mõisas, üle Lauri. —
Metsaülem: B. Hermann.
Suufsi metskond, Suufsi mõisas, üle Paide. —
Metsaülem: K. Neumann.
Tapa metskond, üle Tapa. — Metsaülem:
A. Joab.

Lääne maakond.

Maakonna metsaülem: W. Wallner,
Saapsalus, W. Liiva tän. 16, telef. 59.

Metskonnad:

- Piirsalu** metsfond, üle Risti. — Metsaülem: Chr. Kulik.
- Saapsalu** metsfond, Saapsalus, S. Loosi tän. 12, telef. 65. — Metsaülem: Chr. Leisop.
- Märjamaa** metsfond, üle Märjamaa, telef. Märjamaa 3. — Metsaülem: Joh Sinka.
- Wigala** metsfond, üle Wigala, telef. Wigala 5. — Metsaülem: A. Telem.
- Mõtju** metsfond, Paatsalu, üle Lihula. — Metsaülem D. Post.
- Kõrgefaare** metsfond, Isabella, üle Kärbla. — Metsaülem: R. Kuffur.
- Putkaste** metsfond, Lelloseljal, üle Keina. — Metsaülem: A. Laius.
- Rikubi** metsfond, Salajõe mõisas, üle Saapsalu. — Metsaülem: Ed. Tilling.
- Kärbla** metsfond, Hiiumäe — Kärbla. — Metsaülem: H. Tiismann.
- Walgu** metsfond, üle Märjamaa. — Metsaülem: M. Kristiani.

Pärnu maakond.

Maakonna metsaülem: K. Aun,
Pärnus, Kivi tän. 5, telef. 99.

Metskonnad:

- Kõnnu** metsfond, Kõnnu mõisas, üle Velle. — Metsaülem: A. Grünberger.
- Wändra** metsfond, Kõusa mõisas, üle Wändra. — Metsaülem: Ed. Holk.
- Taali** metsfond, Taali mõisas, üle Sindi. — Metsaülem: A. Starast.
- Audru** metsfond, Wõlla, üle Pärnu. — Metsaülem: P. Erif.
- Surju** metsfond, Pärnus, Riia tän. 14. — Metsaülem: W. Bofström.
- Laiksaare** metsfond, üle Kilingi-Nõmme. — Metsaülem: A. Raekson.
- Drajde** metsfond, Drajdel, üle Rabli. — Metsaülem: H. Göschel.
- Lodja** metsfond, üle Kilingi-Nõmme. — Metsaülem: A. Raschin.
- Kilingi** metsfond, Vähkmal, üle Surju. — Metsaülem: R. Aun.
- Kariste** metsfond, Uue-Kariste, üle Abja. — Metsaülem: G. Strud.
- Woltwei** metsfond, üle Kilingi-Nõmme. — Metsaülem: E. Fejerabend.

- Karksi** metsfond, üle Ruia, telef. Wiljandi-Ruia 5. — Metsaülem: A. Nockur.
- Põlli** metsfond, Põllil, üle Ruia, telef. Ruia 7-a. — Metsaülem: A. Reinbach.
- Jäärja** metsfond, üle Kilingi-Nõmme. — Metsaülem: A. Unt.
- Sallingu** metsfond, üle Pärnu-Jakobi. — Metsaülem: E. Mähring.

Wiljandi maakond.

Maakonna metsaülem: H. Ilwes,
Wiljandis, Loosi tän. 2, telef. 76.

Metskonnad:

- Wastemõisa** metsfond, Ilbatul, üle Suure-Jaani. — Metsaülem: J. Schulbach.
- Kabala** metsfond, Tõrwaangu, üle Wõhma. — Metsaülem: Paul Kügler.
- Kaawere** metsfond, Kurista mõisas, üle Jõgewa, telef. üle Jõgewa. — Metsaülem: R. Steinberg.
- Põltsamaa** metsfond, Kõital, üle Kolga-Jaani. — Metsaülem: A. Gabriel.
- Mimla** metsfond, Mimla mõisas, üle Wiljandi. — Metsaülem: A. Sild.
- Tarwastu** metsfond, Tarwastu mõisas, üle Mustla. — Metsaülem: H. Toffer.
- Õisu** metsfond, Kaarli-Kimmul, üle Wiljandi. — Metsaülem: R. Raekson.
- Loodi** metsfond, Loodi mõisas, üle Wiljandi, telef. Paistu 9. — Metsaülem: Joh Jänes.
- Suure-Kõpu** metsfond, Suppil, üle Wiljandi. — Metsaülem: R. Kull.
- Udawere** metsfond, Udawere mõisas, üle Põltsamaa. — Metsaülem: J. Paulmeister.
- Kärstua** metsfond, üle Tõrwa. — Metsaülem: J. Paulmeister.

Walga maakond.

Maakonna metsaülem A. Reinwald,
Walgas, Pargi tän. 9.

Metskonnad:

- Walga** metsfond, Walgas, Pihtwa tän. 12, telef. 51. — Metsaülem: R. Johanson.
- Karula** metsfond, Koobasaare, üle Karula. — Metsaülem: J. Bernatoff.
- Sangaste** metsfond, Keeni mõisas, üle Keeni, tel. Puta 31. — Metsaülem: H. Kingu.
- Koorküla** metsfond, Goldre mõisas, üle Tõrwa. — Metsaülem: R. Arro.
- Uakre** metsfond, Sontaga mõisas, üle Puta, telef. 19. — Metsaülem: G. Walbmann.

Wõru maakond.

Maakonna metsaülem A. Käng,
Wõrus, Riia tän. 15, telef. 55.

Metskonnad:

- Meriora** metskond, üle Wõru. — Metsaülem: H. Barres.
Wana-Antsla metskond, Haabsalu, üle Antsla. Metsaülem: Th. Edmann.
Craftvere metskond, üle Kanapää, telef. 12. — Metsaülem: S. Sachenthal.
Wõru metskond, Wõrus, Kajatmu tän. 5, telef. 10. — Metsaülem: A. Neema.
Räpina metskond, üle Räpina. — Metsaülem: A. Limberg.
Orawa metskond, Rahtwa mõisas, üle Petseri. — Metsaülem: Joh. Raig.
Wastfeliina metskond, üle Wastfeliina. — Metsaülem: A. Ewert.
Edmerpalu metskond, Jervere, üle Wõru. — Metsaülem: W. Bergmann.
Petseri metskond, Petseris, Suur Patšikowka 2. — Metsaülem: Joh. Ilwes.
Roosa metskond, Pähni mõisas, üle Wõru. — Metsaülem: A. Ellram.

Tartu maakond.

Maakonna metsaülem: Wiktor Sihle,
Tartus, Riia tän. 37, telef. 26.

Metskonnad:

- Jõgewa** metskond, Kataste mõisas, üle Jõgewa. Metsaülem: M. Romberg.
Torma metskond, üle Wõtkivere, telef. 1, Wõtkivere postil. — Metsaülem: Th. Kennel.
Uwinarme metskond, üle Mustwee. — Metsaülem: A. Lindeberg.
Palliku metskond, üle Kallaste. — Metsaülem: A. Sarw.
Buurmanni metskond, üle Jõgewa. — Metsaülem: R. Koplus.
Rärevere metskond, üle Tartu. — Metsaülem: A. Sessmann.
Kaiawere metskond, Kaitsemõis, üle Tartu. — Metsaülem: A. Wassar.
Alatskiwi metskond, Saburi metsamõis, üle Kawastu. — Metsaülem: E. Tinno.
Tartu metskond, Wafula mõisas, üle Tartu. — Metsaülem: S. Sandmann.
Rongota metskond, üle Elwa. — Metsaülem: J. Sõbber.
Rambja metskond, üle Rambja. — Metsaülem: A. Milt.

Rastre metskond, üle Tartu. — Metsaülem: S. Karu.

Uhja metskond, üle Tartu. — Metsaülem: A. Willmann.

Otepää metskond, Pühajärwe mõis, üle Ruus-tatu. — Metsaülem: A. Koch.

Saaremaa maakond.

Maakonna metsaülem: Th. Ermus,
Kureaares, Rubermangu tän. 1.

Metskonnad:

- Karjalasma** metskond, Kureaares. — Metsaülem: Th. Ermus.
Kureaare metskond, Kangruselja mõisas, üle Lõowe. — Metsaülem: Gr. Schittow.
Käesla metskond, Käila mõisas, üle Kureaare. — Metsaülem: D. Burghoewden.

E. M. Kutseühisuse tegewusest.

Wäänalt.

3. juulil 1922. a. awati Wääna metskonna metisaametnikkude ja teenijate poolt E. M. K. Wääna osakond.

Liikmeteks astusid osakonna awamisel: metisaülem, asjaajaja, kaks metsnikku ja 12 metstawhti. Suhatusesse waliti: esimehiks M. Mikael, kirjatoimetajaks Ab. Awoi ja kassapidajaks S. Truuder.

Revisjoni komisjoni liikmeteks waliti: W. Uuskaar, Ed. Estermann ja B. Raudsepp. Sisestaumise maksuks wõeti põhikirja järele 25 marka.

Osakond on Keskjuhatuses registreeritud Nr. 68 all.

Türi osakond.

Türi osakond sai täielikult awatud jaanuari kuus 1921 a. Liikmeteks astusid 19 isikut, kuna aasta lõpul juba 29 liiget oli. Peakoosolekuid on 1921. a. peetud 2, üks korraline ja teine erakorraline.

Osakonna kassaseis:

Sissetulekud: liiknemaksudest 1715 marka. Väljaminekud: 25% sissetulekust Keskjuhatusetele 450 marka, saldo 1. jaanuariks 1922. a. kassas 1265 marka. Bilans: 1715 marka.

Türi osakonna läbi sai lainud aastal 222 eff. ajakirja „Eesti Mets“ tellituid; osakond muud ette wõtta ei ole senini weel jõudnud.

Drava metskonnast.

Drava metskonna metsateenijate poolt arwati 6. augustil 1922. a. E. M. R. Drava osakond. Avamise koosolekule olid ilmunud kolku üheksa metsateenijat.

Osakonna juhatusesse waliti: esimeheks Oskar Suwi, kirjatoimetajaks Hans Baats ja kassahoidjaks Johan Raig.

Rummu metskonnast.

Rummu metskonna 11. kokkutulnud metsateenija poolt arwati 7. mail 1922. a. E. M. R. Rummu osakond. Viikmeteks astusid kõik kokkutulnud 11 metsateenijat.

Põhikirjas ettenähtud alusel waliti kinnisel hääletamisel osakonna juhatusesse: esimeheks metsawahi Jaan Toom, kassapidajaks metsaülem Anton Lepimann ja sekretääriks metsnik Eduard Ert. Komisjoni komisjoni: Hubner, Störn ja Toru.

Wabartigi metsaülemad!

9. juulil s. a. otsustas Reikjuhatus kongressil küsimust üles võtta, et kõik metsategelased saaks liiduks loondub.

9. sept. kell 4 p. l. on Tallinnas Cesti Metsaülemate Ühingu avamise koosolek asujajate poolt Peawalitsuse lubaga kokkutulnud, kuhu kutsuühisuse I rühma tegelased endid saarwad loondama.

Reikjuhatus näeb siin tungawat vajadust, et Teie nimelt sellest koosolekust osawõtaksite ja tulewasele Metsategelaste Ühingu teie liidule selle ühingu tegema ja eesrinnas sammuma liikmena tugewama liikme nurgakivi aitaksite panna, mis Cesti metsategelastele ja kallile kodumaale oma-pärane oleks.

Teie ilmnemist jääb ootama

Reikjuhatus.

Palgamaa.

"Cesti Metsa" eelmises numbris soovitati toimetuse poolt kuukirja weergudel palgamaa küsimust igate pidi walgustada.

Palgamaa metssaametnikul, kui sarnane, on mitmelgi pinnaks filmas. Wiljandi-, Pärnu- ja osalt ka Tartumaa metssaametnikul leidub põliseid metssatalusid, ehk küll mitte liiga palju, mida nii hästi metssaülemad ja metsnikud, kui ka metssa-

wahid endiselt jõula põllumehena kasutawad, osa palga- ja osa rendimaana. Kõrvalt waadates paistab, nagu oleks need ühisugused „burschuid", kelle peale ei mingisugune poliitiline ega majandusline wapustus ei hakka.

Oletame, et sarnaste ühisfute „paigalistujate" ja heade majanduskogemustega metssaametnikkude arw dige weike on, kuid siiski peaks siin midagi uuendust tulema, et algajad ja lehwade lapikste pidajad awalikkuse ees nende pärast ei kannataks.

Rahaministri algatusel on juba Wabartigi walitsuse poolt korraldus tehtud, et kõik ametnikkude korterid, sinna juure kuuluwaid mõnusuft arwesse wõttes, aastase üüri suhtes saaks ära hinnatud. Sarnane korraldus peaks ka palgamaa kohta järgnema.

Metsawahitidel on jagedasti 15 tiinulise pae eht wesi, külma liiwa pinnaga palgamaa juures, kus ka suurem osa tarwilikku hooned puudub, pall ühes elufalliduse lisaga 810 marka kuus. Sarnase maa rent asunikkude juures ühes majade kasutamise tasuga ja maksudega oleks teismiselt 9000 marka aastas ehk 750 marka kuus. See teeks wälja metssawahi kuu palga puhtas rahas, kolku 1560 marka.

Wõtame wõrdluseks käskjala ehk majateenija ja tutjari pallmaal ($1700 - 10\% + 80\%$) = 2764 marka, siis näeme, et metssawahi halwa palgamaa juures selle eest rohkem peab renti maksma kui teised rentnikud ja asunikud.

Kui tahetaks põhjendada et metssawahi töite oma töödudu ei tarwita ametikohuste täitmise peale, siis peab tähendama, et paljud metssawahid arista jooksul rahwarikkas tohas rohkem tundisid oma ametikohuste täitmise peale ära kulutawad, kui mõni majateenija ehk käskjal, kelle pall märksa kõrgem on. Sagedasti on ka neid metssawahitiisi, kes peaaegu ühtegi terwet päewa ei saa oma majapidamisele harilikult tööd päewadest pühendada, waid teismiselt kauget üle 2500 tunni aastas ametitalituste juures kinni on.

Olgu nüüd tööde rohkuse ehk töödõu arakasutamise lugu kuidas on, — selle tõttu wõiks ka wabartigi ja metsnikkude jaostonnad (walw-tonnad) liikidesse jagada, aga palgamaa peaks tingimata tema headuse, seisukoha ja kõrwaliste mõnusuft suhtes ära hinnatud ja aasta rent kuude wiisi palgast maha arwatud saama. See ergutaks metssaametnikka suurema palga juures ka halwemat maad harima. Metssaametnikul on suuremalt jaolt halwemad maa kareed ja metssawahelised heinamaa soerud kasutada, mis põhjust

annavad sõrmega näbata, et metsaametnikud halvemini maad harivad, kui teised põllumehed.

Maade aastase rendi ära hindamine annaks ka võimaluse vastavat seadust ellukutsuda, et metsaametnikult, kes kowabel seemne maha külinud, aasta jooksul saati temalt, kas ametist lahutamise puhul, eht perekonnalt ametniku surma juhtumisel ära ei võeta, waid uuele terwe palt maksetakse, aga lahkunud ametnikult iga kuu eest kunni järgmise 1 maini $\frac{1}{12}$ aasta rendist nõutakse, mis maaharimist vähemalt üheks aastaks kiindlustaks.

Etaloomulik on ka see nähtus, et praeguse korra juures walla omawalitsused nõuavad naturaali kohustusi ainult nende kohtade ja selle pinna pealt, mis metsaametniku palgamaaks on põllumajanduslikest osast eraldub. Sageasti on nii, et metsaametniku kohaks on eraldub sarnane suurem koht, kus karjamaa metsaks on kaswanud. Metsawalitsus armab sarnase koht küljest üle normi olerwa pinna metsa külge, kuid wald üduab naturaali kohustusi ilka terwe koht kohta, sest metsawalitsus neid ju kanda ei saa. Teised jälle, kes palgamaad on saanud metsa pinnast, ei kanna mingisugusid naturaali kohustusi, sest metsapind wallaraamatute järele nendega loormatud ei olnud.

Sarnane mitte õiglase tasujaotus ametnikke wahel peaks leidma tasakaalu wiimiseks kiirelt teed ja loodan, et eelolewal kongressil isetranis ametinennad metsawahid, kelle king pigistab, saawad selle kohtu pikemalt sõna wõtma, — mind lahjuts ei ole kongressi saadikuts walitud.

Metsawahit B. H.

Lühemad teated.

Metsade Peawalitsuse kawatsused.

Tulewal sügisel Tallinnas toimepandawal näitufel kawatsed Metsade Peawalitsus oma parmiljoniga esineda. Näitufel esinemise kuludeks on eelarwesse üles wõetud 300.000 marka.

Metsaforraalduse tööd kawatsetakse 1923. a. jooksul ära lõpetada. Uute tööhõudude juurepalkamiseks on eelarwesse üleswõetud 279.000 mt.

Tuleks teha 55 uut silda ja 552 wana silda parandada. Teesid tuleks parandada ligemale 500 wersta. Kõil kulud sildade ehitamiseks ja teede parandamiseks on 2.000.000 marga peale arwatud.

Metsade Peawalitsuse sissetulek 1922. a.

1922. a. esimesel poolel s. o. kuue kuu jooksul on Metsade Peawalitsuse sissetulek üle 250 miljoni marga olnud. Väinu aasta esimese poole sissetulek ulatas ainult 180 miljonini. Suurenenud sissetulek annab ka wõi. alust metsaasjanduse laiendamise peale mõtelda a nii on ka eelarwes sellekohased kulude suurendused ette wõetud.

Hooneite parandamise kuludeks on eelarwesse wõetud üle 10 $\frac{1}{2}$ miljoni marga. Suurem osa sellest rahast lähed metsawahitide eluhooneite katuste, ahjude ja pliitade parandamiseks, sest paljud hooned ei ole 10 aastat remonti näinud.

Metsa rawitsemise ja walgustamise töõde peale on eelarwes 500.000 marka määratud, mis testmiselt iga metskonna kohtu 5.000 marga ümber wälja teeb.

Metsnikkude ametise finnitamine

sünnib nüüdsest peale Metsade Peawalitsuse poolt, maakonna metsailemate ettepanekul. Senini finnitasiid metsnikka ametise maakonna metsailemad.

Putukate ja taimahaiguste kohtu teadete kogumine.

Miigi statistika testbüroo põllumajanduse osakonna ja Tartu ülikooli entomoloogia ja taimahaiguste katsejaamade wastastikufel kokkuleppel hakatakse kahjulikkude putukate ja taimahaiguste kohtu teateid koguma kõigist kodumaa waldadest.

Et teadete kogumisi kõige otstarbekohasemini teostada kohalikkude elanikkude läbi, sellepärast pöõrab riigi statistika testbüroo kõitide poole, kes asjast huvitatud, üleskutsuga hakata Tartu ülikooli entomoloogia ja taimahaiguste katsejaamade teadete saatjaks. Soowijad andku oma aadressid üles, mille järele neile teadete lehed maksuta kätte saadetakse. Katsejaama aadress: Raabi mõis, üle Tartu.

Teadete saatjatel on eesõigus katsejaamalt abi ja nõu saada, olgu see priitside, rohtude, kirjanduse eht mõnel muul kujul.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Loodus“ Nr. Nr. 1, 2, 3 ja 4. Suhime metsa- ja jahimeeste tähelepanu selle peale, et „Loodus“ Nr. Nr. 3 ja 4 toob Eesti lindude

nimestiku Loodusuurijate Seltsi Ornitoloogia osakonna juhatase eesõnaga. Peale ladina- ja eestikeelsete nimede on veel juure lisatud soome-, saksa-, inglise- ja venekeelsed nimed.

„Palaasjandus“ Nr. 21, — Juuli, 1922. Bastutaw toimetaja E. Webermann.

„Maubteelane“ Nr. 2, — August, 1922. Bastutaw toimetaja ja väljaandja A. Michelson

„Raswatus“ Nr. 15, — August, 1922. Bastutaw toimetaja E. Martinson

„Romaan“ Nr. 10. Bastutaw toimetaja ja väljaandja S. Saljaspölb.

Poolametlikud teated.

Metsade Peawalitsuse ülema päewakäsud.

8. juulil 1922 a. — Nr. 35.

Kob. Karl Gold määratakse Grastrvere metskonna II. järgu abimeisajaleks 10. juunist 1922 a. arvates.

Kob. Oskar Wilt määratakse Undla metskonna meisajaleks kantselei asjaajajaks 5. maist 1922 a. arvates.

Wastsemõisa metskonna abimeisajaleks Eduard Draw wiitakse üle Loodi metskonda sama ameti peale 1. juulist 1922 a. arvates.

Loodi metskonna abimeisajaleks Jaak Osi wiitakse üle Kaawere metskonda sama ameti peale 1. juulist 1922 a. arvates.

Põltsamaa metskonna abimeisajaleks Hendrik Karlson wiitakse üle Wastsemõisa metskonda sama ameti peale 1. juulist 1922 a. arvates.

Kob. Hugo Rolland määratakse Anija metskonna I. järgu abimeisajaleks 18. juunist 1922 a. arvates.

Metsade Peawalitsuse Metsaforrakuse osakonna nooremad taksaatorid Klaudi Popow ja Semen Kostjukowitsch ülendatakse sama osakonna wanematelks taksaatoritelks 1. juulist 1922 a. arvates.

12. juulil 1922. a. — Nr. 36.

Kob. Richard Sats määratakse Ratwere metskonna meisajaleks kantselei asjaajajaks 1. aprillist 1922. a. arvates.

Kõrgejaare metskonna meisajaleks kantselei asjaajaja kohuste täitja Richard Takking kinnitatakse sama metskonna meisajaleks kantselei asjaajajaks 1. juulist 1922. a. arvates.

15. juulil 1922. a. — Nr. 37.

Põllutöministri käsu põhjal 10. juulist 1922. a. Nr. 75, § 5 wabastatakse Larmastu

metskonna meisajaleks Otto Pinta ametist 21. juunist 1922. a. arvates.

Põllutöministri käsu põhjal 10. juulist 1922. a. Nr. 75, § 8 määratakse Larmastu metskonna I. järgu abimeisajaleks Hans Toffer sama metskonna meisajaleks 21. juunist 1922. a. arvates.

Põllutöministri käsu põhjal 10. juulist 1922. a. Nr. 75, § 8 kinnitatakse Kõrgejaare metskonna meisajaleks kohuste täitja Richard Kuffur sama metskonna meisajaleks 1. juulist 1922. a. arvates.

20. juulil 1922. a. — Nr. 38.

Tartu ülikooli metsateaduse kolmanda kursuse üliõpilane Woldemar Piller määratakse ajutiselt Burdi metskonna abimeisajaleks kohuste täitjaks 1. juulist 1922. a. arvates.

Tartu ülikooli metsatead. kolmanda kursuse üliõpilane Johannes Lutats määratakse ajutiselt Wana-Antsla metskonna abimeisajaleks k. t. 5. juulist s. a. arvates.

Tartu ülikooli metsateaduse kolmanda kursuse üliõpilane Elmar Kull määratakse ajutiselt Sagabi metskonna abimeisajaleks kohuste täitjaks 1. juulist 1922. a. arvates.

Tartu ülikooli metsateaduse kolmanda kursuse üliõpilane Adolf Paul määratakse ajutiselt Paaswere metskonna abimeisajaleks k. t. 7. juulist s. a. arvates.

Tartu ülikooli metsatead. kolmanda kursuse üliõpilane Elmar Weisberg määratakse ajutiselt Bagari metskonna abimeisajaleks k. t. 5. juulist s. a. arvates.

Metsade Peawalitsuse ülema käst 22. juunist 1922. a. Nr. 33 muuta: lugeda Rõpu metskonna kantselei asjaajaja Julius Paulson ülewiibuks Tartu maakonna meisajaleks kantselei asjaajajaks 15. maist 1922. a. arvates.

Kob. Aleksander Mathiesen määratakse Karula

metsonna metsaüleva kantselei asjaajajaks 27. juulist 1922 a. arvates.

Kõrgefaare metsonna abimetisaüleva l. t. Joosep Laho wabastatakse ametist tema palwe peale 1. juulist 1922. a. arvates.

Tartu ülikooli metsateaduse kolmanda kursuse üliõpilane Woldemar Tilk määratakse ajutiselt Räesla metsonna abimetisaüleva kohuste täitjaks 1. juulist 1922. a. arvates.

Metsade Peawalitsuse metsaasjanduse osakonna kantselei ametnik Gustaw Weltberg wiitakse üle sama Peawalitsuse tööstuse-osakonna nooremaks instruktorigks 16. juulist 1922. a. arvates

25. juulil 1922. a. — Nr. 89.

Tartu ülikooli metsateaduse kolmanda kursuse üliõpilane Oskar Bernast määratakse ajutiselt Wihterpalu metsonna abimetisaüleva kohuste täitjaks 10. juulist 1922. a. arvates.

Tartu ülikooli metsateaduse kolmanda kursuse üliõpilased Karl Kerberg ja Aleksei Mets määratakse ajutiselt Triigi metsonna abimetisaüleva kohuste täitjateks 10. juulist 1922. a. arvates.

Järwa maakonna metsaüleva kantseleiametniku Marta Silart wabastatakse ametist tema palwe peale 16. juulist 1922. a. arvates.

Ritkulbi metsonna metsaüleva kantselei asjaajaja l. t. Marta Poltow (Sleet) wabastatakse ametist tema palwe peale 10. juulist 1922. a. arvates.

Rob. Karl Poltow määratakse Ritkulbi metsonna metsaüleva kantselei asjaajajaks 10. juulist 1922. a. arvates.

Järjumaakonna metsaüleva kutsar-kästjalg Jaan Puidet wabastatakse teenistusest 1. juulist 1922. a. arvates.

Rob. Hans Sims määratakse Kõpu metsonna metsaüleva kantselei asjaajajaks 1. juunist 1922. arvates.

28. juulil 1922. a. — Nr. 40.

Metsade Peawalitsuse ülem, tagasi jõudes reisilt Läti, Leedu ja Saksamaale ja peale kuuajalisel puhkusel wiibimist, asus täna oma teenistuse kohuste täitmisele, mille tähtu tema abi Jaan Rosen pöörab oma otsekoheste kohuste täitmisele.

4. augustil 1922. a. — Nr. 41.

Metsade Peawalitsuse ülem, sõites täna maakondadesse rewideerimise reisile, paneb Peawalitsuse üleva kohuste täitmise abi Jaan Roseni'i peale.

11. augustil 1922. a. Nr. 12.

Metsade Peawalitsuse ülem, rewideerimise ringreisilt Tallinnasse tagasi jõudes, teeb oma abile Jaan Rosen'ile ülesandeks pöörata oma otsekoheste ülesannete täitmisele.

12. augustil 1922. a. — Nr. 44.

Rakvere metsonna metsaüleva kantselei asjaajaja Arwed Dröbner wabastatakse ametist tema palwe peale 1. aprillist 1922. a. arvates

Kaarevere metsonna metsaüleva kantselei asjaajaja Theodor Kesler wabastatakse ametist tema palwe peale 31. märtsist 1922. a. arvates.

Rambja metsonna abimetisaüleva Jensen Wadsen wabastatakse ametist 23. märtsist 1922. a. arvates.

Rongota metsonna abimetisaüleva Boris Zarewsti wiitakse üle Rambja metsonna abimetisaülevaks 18. märtsist 1922. a. arvates.

Erastvere metsonna abimetisaüleva Elmar Poger wabastatakse ametist tema palwe peale 15. aprillist 1922. a. arvates.

14. augustil 1922. a. — Nr. 45.

Rob. Harald Sepp määratakse Metsade Peawalitsuse metsaasjanduse osakonna kantselei ametnikuks 24. juulist 1922. a. arvates.

Rob. Priidu Bootsmaann määratakse Mõtsu metsonna metsaüleva kantselei asjaajaja kohuste täitjaks 20. jaanuarist 1922. a. arvates.

Metsade Peawalitsuse tööstuse-osakonna noorem instruktorigks Aleksander Kivi wabastatakse ametist tema palwe peale 16. juulist 1922. a. arvates.

Rob. Jaan Jaanson määratakse ajutiselt Piirsalu metsonna metsaüleva kantselei asjaajaja kohusele täitjaks 18. juulist 1922. a. arvates.

Rob. Paul Rõõmsaar määratakse Järwa maakonna metsaüleva kantseleiametnikuks 15. juulist 1922. e. arvates.

Polli metsonna metsaüleva kantselei asjaajaja Otto Saarman kustutatakse surina puhul Metsade Peawalitsuse ametnikkude nimekirjast 22. juulist 1922. a. arvates.

Hindmõistatus nr. 1.

Olen kahesilbiline sõna ja meeldin nii mõnelgi, kes mind metsast on offinud ja leidnud. Kes aga minu esimest silpi näha tahab, see leiab teda tingimata metsas, kuid ta ei ole kuigi meeldin. Minu teine silp on tihti põhjusets, mis aravereline metsa ei lähe.

Mis ma olen?

Selle mõistatuse seletused tulewad teisele küljele kirjutada ja ühes selle mõistatuse väljalõikega 15. oktoobris 1922 a. „Gesti Mets'a“ talitusele saata.

Digete seletuste saatjate wahel, — kui neid rohkem on kui kolm — loositakse kolm 1921. aastalõiku „Gesti Mets'a“ välja ja avaldatakse digete seletuste saatjate nimed „Gesti Mets'a“ novembrifüu numbris.

„Gesti Mets'a“ talitus.

O. E. HERODES ja P. M. PRICK

Ehitusmaterjaalide ja kütteainete ladu TALLINNAS,
:: Wiljandi tän. 9, kõnetraat 863. ::

Ostab igal ajal:

Metsa ja igasugust metsa- ja ehitusmaterjaali.

Müüb ladust:

Palka, talasid, okas- ja lehtpuu laudu, telliskiwa, tulekindlaid kiwa (Schamott), lupja, tsementi, tsement kaewu- ja weetorusid,
:: :: põletispuid ja igasugust ehitusmaterjaali. :: ::

Oma saeweski ja hõweldamise wabrik.

Igasuguseid palka wõetakse wastu laudadeks ja plankideks lõikamiseks, kantamiseks ja hõweldamiseks. — Karniiside ja pildiraami liistude valmistamine. Kõik tööd tehakse korralikult, ruttu ja ajakohaste hindadega.

„Eesti Mets'a“ talitusele,

Tallinnas, M. Peawalitsuse juures.

Saadab sellega hindmõistatuse nr. 1 seletuse, mis järgmine on:

(seletuse saatja täielik aadress)

(seletuse saatja allkiri)

Wäljamaa liiprite oksjon.

11. septembril 1922. a. kell 12 päewal tulewad metsade peawalitsuses, Toomkiriku plats 3, enampakkumise teel müügile raudteejaamadesse ja mereranda wälja weetud

umbes 12.800 wäljamaa liiprit,

algushind 400 marka tükk.

Üleüldisest liiprite arwust on :

10"×10"—70%
12"×10"—11%
12"×12", 15"×10" ja 15"×15"—3%
10"×6"—9%
9"×9"—7%

Liiprid on männapuust ja tahatud, pikkus 8' 11".

Pakkumised wõiwad olla kinnised ja suusõnalised. Pakkumisest osawõtjad on kohustatud 10% üleüldisest algushinnast kautsjoniks sisse maksma.

Lähemaid teateid liiprite sortide, nende asukoha ja ostutingimiste kohta saab metsade peawalitsuse tööstusosakonnast igal tööpäewal kella 12—2.

Metsade Peawalitsus.

Metsaoksjonid.

30. sept. s. a. kell 10 hom. saavad Kärkla metsonna metsaülema kantseleis, Kärkla alewis, Hiiu maal, enampakkumise teel paljaksraiumiseks järgmised metsatükid äramüüdüd:

1. Kärkla metskonnast 20 osatükki — 32,75 tiinu — hinnatud kogusummas 856.746 mrk.

2. Kõrgesaare metskonnast 36 osatükki — 89,79 tiinu, mis on koondatud 20 müügiüksuseks ja hinnatud kogusummas 912.024 mrk.

3. Putkaste metskonnast 110 osatükki — 65,84 tiinu, mis on koondatud 30 müügiüksuseks ja hinnatud kogusummas 1.888.575 mrk.

Ligemaid teateid müügile tulewate tükide kohta annawad kohalikud metsaülemad. Ostu tingimisi wõib ka näha saada Metsade Peawalit-suses, Tallinnas, Toomkiriku pl. nr. 3.

Metsade Peawalitsus.

Eesti mehaanilise puutööstuse aktsiaselts

A. M. LUTHER

TALLINNAS

walmistab:

mööbelt, wineer kartonge,
wineer kohwreid, wineer
kooliranitsaid, wineer akti-
mappe, wineer käsitromm-
leid, wineer toolipõhju,
wineer platteid, wineer
-- labidaid j. n. e. --

Müügikoht	TALLINNAS:	Wana Posti tänav nr. 9.
„	TARTUS:	E. M. Jürgens'i juures, Wana tänav nr. 17.
„	Walgas:	P. Sareto'i juures, Moskwas. tänav nr. 15.
„	Petseris:	E. Nassar'i juures Kaubareas.
„	Wiljandis:	R. Eitelberg'i juures.
„	Wõrus:	J. Kiesler'i juures, Jüri tän. nr. 12-b.
„	Rakweres:	Roman Jürgens'i juures.
„	Pärnus:	J. D. Ammende juures.